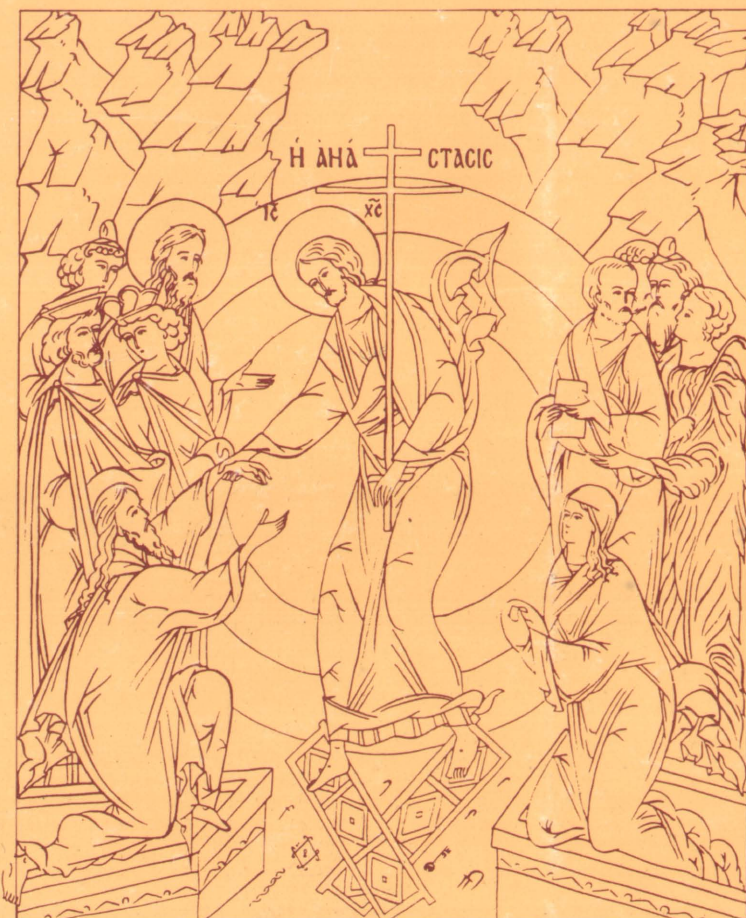

І К О Н И

ІТАЛІЙСЬКОГО ІКОНОПИСЦЯ
ДЖОВАННІ МЕДЗЗАЛІРА

ТА

УКРАЇНСЬКОГО ІКОНОПИСЦЯ
ЮВЕНАЛІЯ Й. МОКРИЦЬКОГО
ІЄРОМОНАХА СТУДИТСЬКОГО УСТАВУ

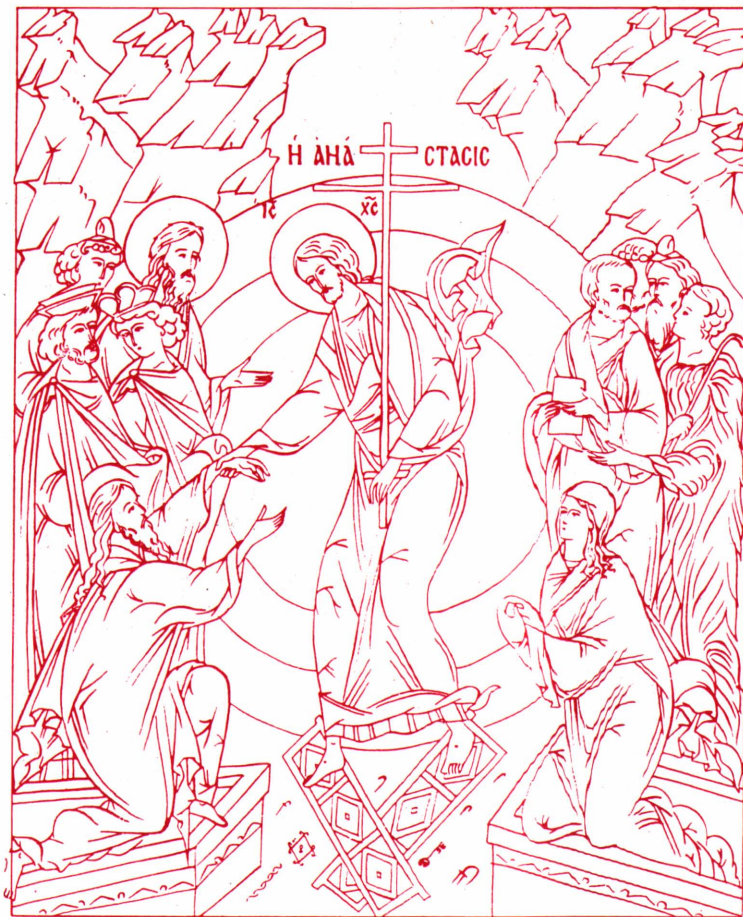
В ДУСІ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ

Традиція Східньої Церкви завжди надавала фундаментального значення контемпляції ікони для проникнення в таїнства літургічних свят. Слово «ікона» в дійсності означає образ. Поруч писань, літургії, співу та складання гимнів – ікона сприяє «втаємниченню в містерію».

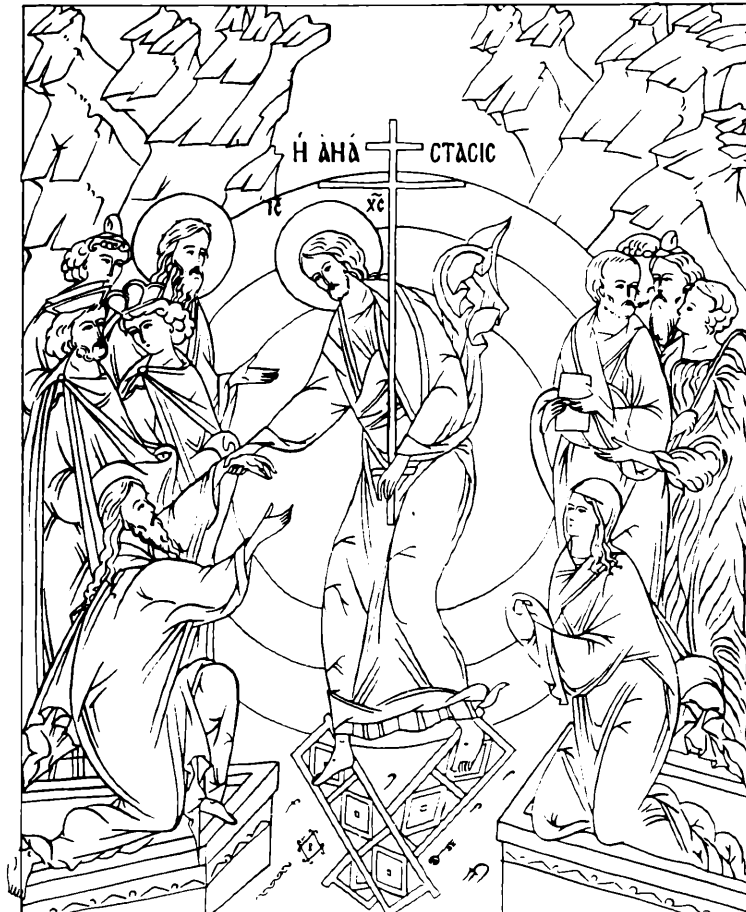
Іконостас – стіна з ікон, яка відокремлює святилище від середньої частини церкви, представляє очам вірних величний план історії спасіння.

У цій публікації представлені ікони 12-ти великих празників, намальованих згідно правил слов'янської іконографічної техніки.

Кожне свято подається зі стихирами літургічної традиції.

12 СВЯТ ЛІТУРГІЧНОГО РОКУ

ІКОНИ

ІТАЛІЙСЬКОГО ІКОНОПИСЦЯ

ДЖОВАННІ МЕДЗЗАЛІРА

В ДУСІ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ

Copyright c Edizioni Asterisco
Via Rovigliare, 3 - 36050 Bressanvido (VI)
Tel. (0444) 660.026 - 660.502

Fotografie Morini - Artioli - Reggio Emilia

ISBN - 80-967101-0-9

Copyright c Universita Ucraina
Via Boccea, 478 - 00166 Roma,
Tel. (011 396) 624.0203

ІКОНА В ЛІТУРГІЇ

Основним і першим завданням-ціллю людини, її першим обов'язком життя є прослава Бога. Точніше: віддання хвали, найвищого признання є радістю для Бога і його найбільшим ділом, яким людина завдячує своє буття і окреме своє високе місце серед сотворінь. Такими Божими ділами, яким належить від людини прослава, честь і поклін є сотворіння, в якому Бог поділився своїм буттям, окремим сотворенням людини, в якому хотів створити істоту, яка, будучи тілесно-матеріальною, з Божої волі стала образом і подобою його (Бут. 1, 26), і врешті непонятне таїнство, яке вчинив Триєдиний Бог - рятунок тієї людини, яка своїм гріхом стратила свій первісний образ, осквернила його і перестала зватись окремим сотворінням Божим, втративши свою велику приналежність до Божої Родини враз з найбільшою гідністю серед земських сотворінь. За ці найбільші Божі діла і за інші великі об'явлені Божі таїнства людина враз з ангелами складає Богові прославу. Це чинить вона різними ділами і творами свого духа і тіла, які творять, немов організовану форму релігії, а в ній культу, який в християнстві має окрему назву - Літургія. Літургія - це спільне діло Божого Люду, покликаного самим Христом Богочоловіком віддавати Богові славу і поклін.

Але Літургія має ще інші цілі. Тії цілі знаходяться в культурах усіх релігій, бо неможливо, щоб прослава Бога була звужена тільки до якогось ірраціонального, чи сентиментального, чи тільки зовнішнього виду визнання Бога, бо з всяким культом пов'язане пізнання Бога. З пізнанням і визнанням Бога та відданням йому слави пов'язана думка-наука людини про себе і своє буття, якісь правди про Бога і залежність людини від нього, якась історія відношення між Богом і людиною, і то історія не вигадана у мітах чи оповіданнях або поезії (що теж має своє значення в історії відношення між Богом і людиною), але справжня історія, в якій діяв і говорив до людини Бог, який виявив себе у словах і вчинках та історичних подіях, що звемо сьогодні окремим словом історією спасення. Врешті, у цій пізнанні і визнанні Бога в культурі знаходяться і якісь вимоги для людини, як жити і яким їй бути, щоб те відношення було достойне гідності, величі і покликання людини. Це дає християнська Літургія багатьма своїми засобами на основі джерел Об'явлення.

Наша східна Літургія має багато засобів для вислову тих відношень між Богом і людиною. Між ними такі: архітектура, зокрема храмів, ікони, поезія, спів-музика, церемонії, загалом - мистецтво, яке своїм духом розказує, показує, оспівує, які величні діла Господні і як премудро Він все сотворив (Пс. 103, 24). Про виховне, аскетично формативне і дидактичне значення Літургії говорить Конституція про Літургію II Ватиканського

Собору: "Хоч свята Літургія є передовсім пошаною Божого маєстату, однак містить вона теж багато виховно-навчального для віруючого народу. У Літургії ж Бог до свого народу говорить; Христос далі ще проголошує євангелію - благу вістку новину. Народ же Богові відповідає і співами, і молитвою ...

І врешті, видимі знаки, якими послуговується священна Літургія, щоб ними означати-сповіщати невидимі Божі речі, вибрав Христос, або Церква" (ч. 33). І в іншому місці: "Це ж бо перше і до цього конечно джерело, з якого вірні зачерпнуть справді християнського духа" (ч. 14).

Окреме місце серед тих засобів мають слово й ікона, літургічна поезія і образотворче священне мистецтво. Треба тут звернути увагу на розрізнення, якого немає в латинській літургійній богословії. Маємо релігійне мистецтво й малярство, тобто образи з релігійним змістом і його має латинська Церква; маємо священне мистецтво іконопись, яке відзначається тим, що воно бере участь у Літургії, є засобом Літургії, її немов частиною і той рід мистецтва має тільки Східна Церква у своїй Літургії. Це мистецтво дуже часто злучене разом зі словом-поезією, які доповнюють те, що ілюструють ікони, що зображують таїнства-події історії спасення, чи особи тієї історії. Більшість з них зображені на іконостасі в центральнім місці східного храму різних галузей візантійського обряду. Іконостас-то немов списана-зображена малярством історія спасення, яку кожний може "читати", або як казав патріярх Никифор (+ 828): "Щоб і ці також, що не знають письма, що не змогли через книжну мудрість прийняти слова, щоб їм було подане через зір, щоб здобули вони більше зібране разом і наглядне знання правд. Те, що дуже часто не схопить думка, слухаючи мову, зір схоплює правдивіше і ясніше собі пояснює". І той сам автор: "Мальовило зразу без посередництва порушує думку глядачів до речей як вже присутніх і дає досконале знання речей з першого погляду і зустрічі (контакту)".

Іконостас зі своїми іконами-то священна споруда мистецтва, яка бере участь у драмі спасення, яку виконує Літургія своєю поезією, співом, церемоніями, кадильною жертвою, в часі літургічного року, тижня і кожної пори дня. Нагадаймо хочби момент на утрени, коли з іконостасу вибирається ікону якогось празника, що його Церква святкує, з обкадженням цю ікону переносять на тетрапод, там врочисто її складають і народ співає "Величання" події чи особі з історії спасення, празника, Святого. Ікона в цьому торжественному моменті приносить серед нарід присутність події чи особи з історії спасення. То основне значення ікони і її пошани у східній Літургії і побожності: ікона-то таїнственна присутність особи чи події серед народу, в храмі чи в родині; невидиме стає видимим серед нас.

Святий Іван Дамаскин з великим реалізмом говорить про дію ікон на спрагнену душу: "Я не маю книжок, не маю часу читати їх, придушений думками, немов терниною, іду до місця, де лікуються душі, до храму, там саяво мальовил мене торкає, щоб дивитись, немов яка левада вони розвеселюють мій зір і в невидимий спосіб вливають в мою душу Божу славу" (Перша проповідь в обороні ікон ч. 47).

Тому ікону зачисляють богослови до "сакраменталія" - священних чинів у візантійській Церкві, тобто, - вона є своєрідним засобом, річищем благодаті, яку дає ікона не з "опере операто" а з "опере оперантіс". Православні богослови хотіли приписати іконі якнайбільшу дію, майже як у Таїнстві, але це було б велике і небезпечне перебільшення, яке нарушувало б усю богословію Отців про благодать, яка, хоч діє виключно за Божою спасенною волею, має для нас окремі свої сім Таїнств, встановлених Христом, які дають благодать своєю фізичною дією, тим що їх свобідно приймають і не ставлять перешкод для Божої дії.

Тут теж велика різниця в дії ікони в західній побожності і східній. На заході вплив ікони полягає радше на збуджені сентименту. В східній побожності добавляється щось більше: не естетика, не емоція, не якась людська солодкість, а таїнственна присутність, яка получена з благодаттю і її дією в спасеннім теофанічнім напрямі. Ікона - то не реальне зображення таїнства (то є неможливе!), а творення його благодатної присутності з дією на душу. Звідси, самозрозуміло, є і естетичні вимоги і приписи для іконописі, у доборі красок, гармонії ліній, форм, малярської техніки і матеріялу, зокрема вимога окремого контеплятивного духа і побожности з духом молитви у мистця-іконописця. Того всього немає у "світським" малярським мистецтві.

Збираючи основне сказане, що дає нам конкретно, що вчить, як формує нас ікона, іконостас, як засіб Літургії?

1. Ікона вчить, говорить, проповідує те, про що читаємо у св. Письмі. У Письмі - слова - літери, в іконі - краски і форми: у Письмі опис події і осіб, в іконі зображення особи і події. І слова, і зображення говорять, вчать. Найкраще про те каже великий оборонець ікон св. Іван Дамаскин: "Коли якийсь поганин тебе питає, щоб ти показав йому твою віру, заведи його до Церкви і постав його перед іконами". Наша монографія хоче поєднати ікону зі словами тропарів, кондаків та стихир і цим показати цю велику дидактичну силу ікони в Літургії, а пам'ятаймо, що літургічна поезія сильно базована на св. Письмі і Отцях Церкви. Ікона проголошує, проповідує правди віри, таїнства віри. Ікона-то вислів догми і той вислів у зображенні доповняє літургічна поезія, пісні. Наша публікація хоче на це вказати. Типовим прикладом може бути ікона Богоявлення і його тропар:

у Богоявленні почалось поклоніння Триєдиному Богові в дивнім і конкретнім вияві Трьох Осіб Пресвятої Тройці над Йорданом. Погляньмо на Божий люд Церкви, що співає перед іконою празника на тетраподі, потім в часі водосвяття, яке творить наче видиму драму над Йорданом з Предтечевим словом про сокиру при корені дерева, на йорданські води, що зо страху повернулись взад ... Все те вчить про велику, незвичайну таїнственну подію і в ній об'явлення правди про Триєдиного Бога у публичнім виступі Христа.

2. Догми не були проголошені Богом у формулах. Христос проповідував у притчах. Церква, для навчальних цілей і перед всяким викривленням правди, умами і устами своїх Отців створила формули для прецизії і пізнаванні Божого слова. Проголошені згодом правди віри були в різних формах вжиті, в ньому діяли, в них бачилось Божу волю, Боже провидіння і Боже діло. Божі слова і Божа дія - то Боже об'явлення себе у відношенні до людей і нашого спасення, щоб "подати до відома таїнство своєї волі" (Конст. Про Об'явлення ч. 1). Повнотою всього об'явлення є Христос. II Ватиканський Собор дає ясний і точний виклад про те Боже таїнство. Вся Літургія є базована на історії спасення, в літургічних піснях є опис подій, в яких діяв і говорив Бог. Церква проповідує Боже слово і Божі діла описані тим словом своєю Вчительською Властю, проповіддю, катехизою і Літургією (якої проповідь-гомілія є її складовою частиною!) Літургійний рік-то своєрідна драма в історії спасення від сотворення, через Христа, до закінчення тієї історії нашої планети. Ще точніше - св. Письмо, святе Передання і на них базована Літургія - то депозит Божого слова доручений Церкві для береження її проповіді. (Тому не вільно самовільно навіть з побожності, маніпулювати щось в Літургії!). Літургія здійснює цю проповідь різними засобами, між ними мистецтвом, подаючи події і особи з ними пов'язані ілюстровано, роблячи тим робом Боже слово в тих подіях немов у драмі, живим і діючим. (Євр. 4, 12). Тому в кожній літургійній пісні (тропарі, стихирі і ін.) є згадка чогось історичного про те, що сталося у події і на основі цього зроблений все висновок про якусь правду віри в тій події. Подія сплетена з правдою віри! Ось приклад тропаря Успення: "В рождестві дівство зберегла ти, в успенні світу не залишила, бо Ти, Богородице, перейшла до життя, будши матір'ю Життя, і молитвами Твоїми визволяєш від смерті душі наші."

Літургія говорить про якусь подію чи особу як факт в історії спасення, в якій Бог себе об'явив словом і своєю дією серед людей, які приймають це з вірою для свого спасення.

3. Ікона вчить і виховує в нас якусь засаду життя, чесноту, відштовхує від зла чи гріха. Про те писав вже Іван Дамаскин: "Зображення

подій, що сталися, висловлює те, що поставлене для зображення у пам'яті, чи то чудесна подія, чи також вчинок чесний або сороміцький, або на спогад чесноти чи злоби, майбутня поміч в обачності у такий спосіб, що ми тікаємо від зла і наслідуємо чесноти" (1-ша проп. ч. 13). Все це дає ікона-зображення і слово в пісні. Чи в іншому місці тієї ж проповіді Дамаскина в обороні ікони: "Я роздумую (перед іконою мученика) витривалість мучеників і нагороду вінців, я склонний до наслідування гарячим почуванням як вогонь, падаючи до землі складаю мою пошану Богові через мученика і отримую спасення" (там само ч. 47). Ікона своєю присутністю надприродного виховує важну моральну чесноту - шляхотний страх Божий. Ікона могла б сказати словами псалма: "Прийдіте, діти, послушайте мене, страху Господнього навчу вас" (Пс. 33, 12), бо "початок мудрости - страх Господній" (Пс. 110, 30). Вже не пам'ятаю в чийй-то новелі в нашій літературі розказується про хлопчину, якого мати лишає самого в хаті під опікою ікони, з якої дивиться св. Миколай і хлопчина не може скритись в ніякому кутку кімнати перед цим поглядом ...

4. Збираючи разом, можна сказати, що ікона як дидактичний, виховний, психологічний засіб говорить про реалізм-дійсність Божої присутності, Божої дії. Ікона говорить і пригадує про цю дійсність і в історії, і серед нас, і це не є ніяким сентиментом. Бог не є овочем нашої фантазії чи почувань. Бог і Божа дія між нами як дійсність серед дійсности, в якій живемо, бо він її Творець. Центром віри Ізраїля був його вихід з єгипетської неволі серед цілковито неможливих для цього людських обставин. Тієї віри не змогла в тім народі усунути потім ніяка сила. То була віра в Божу присутність і дію в історії цього народу.

Про реалізм цієї Божої дійсності, наче б вона з минулого була постійно дальше з нами, співає кондак Богоявлення: "Явився еси днесь вселенній і світло твоє, Господи, знаменувалося на нас!" Подія над Йорданом дві тисячі років тому є дійсністю серед нас сьогодні, в будьякій формі Літургія нам її подає.

Все те в якійсь мірі повинно подати нам це скромне видання, ця дивна змістом книжка. В ній поєднане слово з іконою в іконостасі з добавкою окремих графічних деталей ікони для кращого зрозуміння її змісту враз з її виховною і дидактичною силою. Ці графічні деталі зладив італійський іконописець на основі ікон у творі, який вживаємо як базу для цього нашого українського видання: "Le 12 feste del ciclo liturgico" da Giovanni Mezzalana (ed. Asterisco, Milano 1990). Це українське видання має наші ікони о. Ювіналія Мокрицького, Студита з Собору Св. Софії в Римі. Українські переклади текстів літургічної поезії взяті з "Молитвослова" видання оо. Василян, Рим-Торонто 1990.

То спроба поєднання ікони зі словом в Літургії для важних високих цілей, які сповняє ікона. Ця думка є висловлена в стихирі на Вечірні першої неділі посту нашої Літургії і ця неділя присвячена перемозі правдивої віри про іконопочитання: "Тому ми, йдучи за божественним апостольським переданням, вид твій (Господи) на іконі малюємо і побожно цілуємо, щоб підвестися до твоєї любови та від неї отримати ласку оздоровлення."

о. І. Музичка

СПИСОК ІКОН

1. Благовіщення Пресвятої Богородиці
2. Різдво Господа нашого Ісуса Христа
3. Стрітення
4. Богоявління
5. Переображення
6. Воскресіння Лазаря
7. В'їзд до Єрусалиму
8. Розп'яття Господнє
9. Зшестя до аду
10. Вознесіння
11. Зіслання Святого Духа
12. Успіння Пресвятої Богородиці

1

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(25-го березня)

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

«Сьогодні початок нашого спасіння і виявлення споконвічної Божої таємниці: Син Божий стає Сином Діви, і Гавриїл благовістить про цю милість. Тим-то й ми з ним закличмо до Богородиці: Радуйся, Благодатна, – Господь з Тобою!»

(Тропар)

*Архангел
Гавриїл*

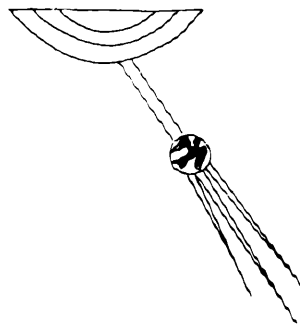
«Радуйся, благодатна,
Господь з Тобою!»
(Лк. 1:28)

«Вона ж стривожилась
цим і почала роздумувати
в собі, що могло означати
те привітання»
(Лк. 1:29)

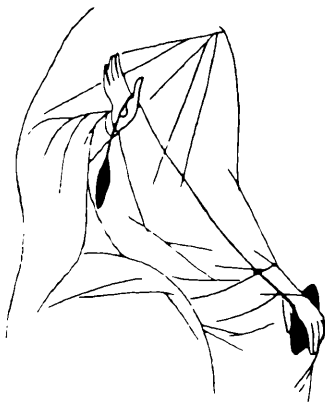

*Пречиста
Діва Марія*

Пресвята Тройця

«Дух Святий зійде на
Тебе, і сила Всевишнього
Тебе отінить»
(Лк. 1:35)

*Веретено
й прядка*

«Неначе з пурпурової тканини,
Пречиста, у Твоєм лоні виткано ду-
ховну багрянцю – тіло Еммануїла;
тому справжньою Богородицею ми
Тебе величаємо»

(Пісня VIII)

Ὁ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΚΥ

2

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

(25-го грудня)

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

«Чим Тобі, Христе, віддячимося за те, що Ти задля нас з'явився на землі, як людина? Кожне бо створіння, що Тобою постало, воздає Тобі подяку: ангели – спів, небо – зорю, мудреці – дари, пастухи – сповіщення чуда, земля – вертеп, пустиня – ясла, а ми – Матір-Діву. Споконвічний Боже, помилуй нас!»

(Стихира з Вечірні Різдва)

Пресвята
Богородиця

«Марія ж пильно зберігала все те, роздумуючи у своїм серці»

(Лк. 2:19)

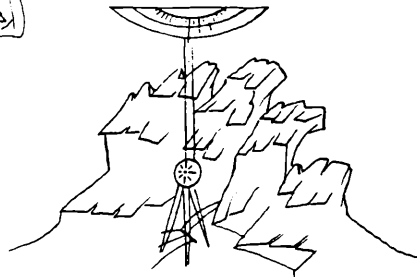

Дитячко Ісус
в яслах

«Бог, народжений від Діви, появився в тілі тим, що були в темряві й тіні смерті»

(Стихира з Литії)

Небо,
зоря,
вертеп

«Небо і земля нині з'єдналися, коли Христос народився»

(Стихира з Литії)

Ангели

«Слава во вишніх Богу, і на землі мир, в людях благовоління»

(Лк. 2:14)

«Пастухи, що в полі сторожили отари, здивувались надзвичайному світлу, слава Господня їх осіяла й ангел сповістив: Радійте й веселіться, бо Христос вам народився»

(Пісня VII)

Пастухи

«Цар і сила народів піде перед Господом і перед сйивом його величі»

(Ісаїя 2:3,10)

Царі

Віл й осел

«Віл знає господаря свого, а осел – ясла пана свого. Ізраїль нічого не знає, народ мій не розуміє»

(Ісаїя 1:3)

Купіль Дитятка

«Ти народився для нас, Христе, у двох природах – як Бог і як Чоловік»

(Стих з Вечірні)

«Йосиф, бачучи це превелике диво, гадав, що бачить звичайну людину, дитячко пеленами сповите, але з усього, що діялось навколо нього зрозумів, що це предвічний Бог»

(З навечір'я Різдва)

Η ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΗΣΙΣ

3

СТРІТЕННЯ

(2-го лютого)

СТРІТЕННЯ

«Виконуючи те, що записане в Законі, Чоловіколюбчець приноситься нині до храму і своїми руками приймає його в обійми Симеон старець, промовляючи: Нині відпускаєш ти мене до майбутнього блаженства, бо я побачив Тебе сьогодні обгорнутого в смертне тіло, хоч Ти пануєш над життям і володієш над смертю»

(Стихира з Вечірні)

«Сьогодні Духом натхнений старець, з'явившись у храмі, приймає на руки Владику закону, виглошуючи: Нині звільни мене від узів тілесних, як сказав Ти, з миром, бо побачив я очима об'явлення народам і спасіння Ізраїля»

(Світильний)

Пресвята
Богородиця

«А Твоє серце, Пренепорочна Діво – звістив Симеон Богородиці – проше меч болю, коли побачиш на хресті Сина Свого»

(Пісня VII)

Дитяtko Ісус
і старець Симеон

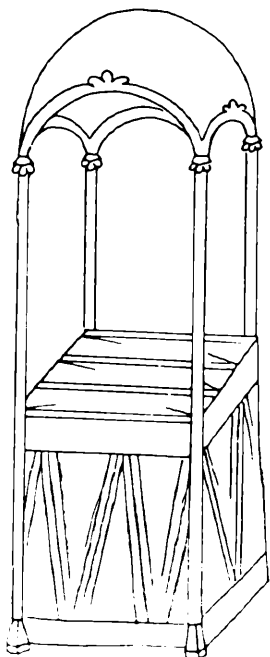
Св. Йосиф

«Непорочна Церква й народ, вибраний з-поміж поган, через руки Йосифа приносить дари Богові: дві горлиці й пару голубенят, бо насправді Він є завершенням Старого і Нового заповіту»

(Стихира з Вечірні)

Святиня

«У святині Пресвята Діва жертвує Дитяtko-Ісуса служителєві храму»

(З Літургії)

Пророчиця Анна,
дочка Фануїла

«І надійшла вона тієї самої години й почала прославляти Бога та говорити про нього всім, що чекали визволення Єрусалиму»

(Лк. 2:38)

Ἡ ὙΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΧΥ

Ὁ ἁ
ΓΩΣΗΦ

ἮΡ ΘΥ

Ὁ ΠΑ
ΣΥΡΕΩΝ

Ἁ
ΑΝΝΑ

4

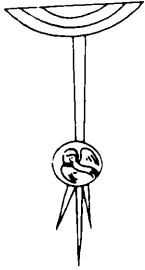
БОГОЯВЛІННЯ

(6-го січня)

БОГОЯВЛІННЯ

«Коли в Йордані христився Ти, Господи, троїчне з'явилося поклоніння: голос Отця свідчив про Тебе, називаючи Тебе улюбленим Сином, Дух же у вигляді голуба потверджував ці слова. Господи, що з'явився і світ просвітив, – слава Тобі!»

(Тропар)

Пресвята Тройця:
небеса й голуб

«Пресвята Тройця з'являється в Йордані, Дух Святий сходить, щоб дати йому свідчення, і голос Отця залунав з неба: Той, кого Предтеча хрестить рукою своєю – це Син мій улюблений, якого я вподобав»

(Навечіря Богоявління)

«Творець неба і землі приходить у тілі на Йордан і безгрішний просить хрещення, щоб очистити світ від ворожої омани. Хреститься від слуги Господь усього і водою дає очищення людському родові»

(Стихира з Вечірні)

Ісус Христос

св. Йоан Предтеча

«Христе Боже!
Пощо до слуги при-
йшов Ти, Господи
непорочний?»

(Стихира)

Йордан

«Нині Христос покривається Йордановими струмками. Він сам не потребує очищення, але нам він собою приготує відродження»

(З Литії)

«В Йордані, як на небі, були присутні небесні Сили, з трепетом подивляючи покірне приниження Бога, як покриває струмками своє тіло Той, що зупиняє води, – Бог Отців наших»

(Пісня VII)

Ангели

«Що з тобою, море, що ти кинулось тікати, і з тобою, Йордане, що ти назад повернувся?»

(Пс. 114:5)

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΧΥ

5

**ПЕРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО
ІСУСА ХРИСТА**

(6-го серпня)

ПЕРЕОБРАЖЕННЯ Г.Н.І. ХРИСТА

«На горі переобразився Ти, Христе Боже, і учні Твої, за своєю спроможністю, побачили славу Твою, щоб, як побачать Тебе розп'ятого, збагнули, що страждання Твої добровільні, та й проповідували світові, що Ти дійсно є сяйво Отця»

(Кондак)

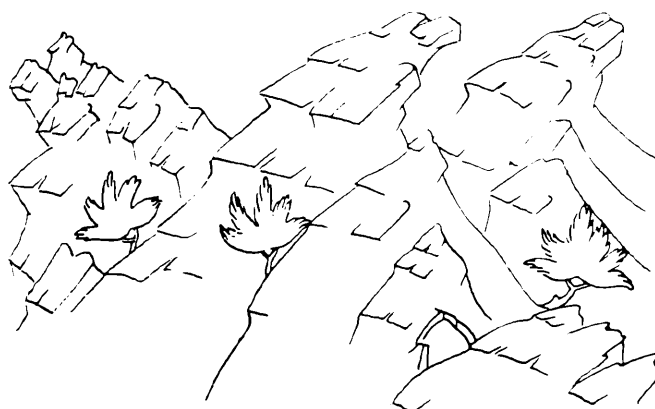
Христос
у славі

«Засяяв Ти на горі Таворській і виднієш у світлі, як сонце ясне, показавши друзям своїм духовне Божество»

(Світильний)

Гора Тавор

«Перед Твоїм лицем, Христе Боже, гори схиляються, світло осяює Твоє переображення, а сонце випромінює свої проміння тому, що Ти зволив прийняти жало гріха – смерть»

(Пісня V)

Ілля та Мойсей

«Мойсей та Ілля, ставши при Тобі, визнали, що Ти Господь мертвих і живих, і прославили Твоє невимовне провидіння та велику милість і милосердя, яким Ти спас світ, що загинув у грісі»

(Стихира з Вечірні)

Петро, Яків та Іван

«Страшним було твоє переображення для Петра, Якова й Івана, що неспроможними були перенести такої світлості обличчя Твого й осяйности риз»

(Стихира з Вечірні)

Ἡ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΥ

Ὁ ΠῚ ΗΛΙΑΣ

Ι̅C Ω̅ Η̅ Χ̅C

Ὁ ΠῚ ΜΩϚΗΣ

6

ВОСКРЕСІННЯ ЛАЗАРЯ

(Субота Лазарева)

ВОСКРЕСІННЯ ЛАЗАРЯ

«Померлого Лазаря по чотирьох днях воскресив Ти, Христе, з аду і перед своєю смертю потряс царство смерти та, через одного улюбленого, прообразив увільнення всіх людей від зотління»

(Стихира з Утрени)

Христос

«У Витанії Ти воскресив померлого від чотирьох днів Лазаря, о мій Спасителю, Твоєю рукою звільнив еси його від зотління»

(Пісня Андрія Критського)

Лазар

«Стоячи над гробом Лазаря, Спасе наш, Ти закликав померлого та збудив його, немов із сну, скинувши з нього зіпсуття силою безсмертя. І він на Твоє слово, Чоловіколюбче, вийшов, зв'язаний смертними пов'язками»

(Пісня IV)

Апостоли

«Бажаючи, Господи щоб Твої учні повірили у Твоє воскресіння з мертвих, ти прийшов на гріб і викликав його»

(Стихира з Вечірні)

Юдеї

«Бачите померлого, що вийшов з гробу на голос Христа і не віруєте в Нього? Направду, ви є синами темряви!»

(Пісня III)

*Марта й
Марія*

«Камінь, який був на твоєму гробі, Христос звелів відкотити, і негайно воскресив тебе, о Лазарю, взиваючи: Воскресни, вийди з гробу і прийди до мене на моє слово!»

(Пісня III)

«Марта сказала до Марії: Учитель прийшов і кличе тебе, – йди! І вона прибігла туди, де стояв Господь. Побачивши його, викликала і, припавши, поклонилася, поцілувала святі ноги й сказала: Господи, якщо б Ти був тут, не помер би брат наш!»

(Стихира з Вечірні)

Нагробний камінь

Η ΕΓΕΡΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

7

В'ЇЗД ДО ЄРУСАЛИМУ

(Квітна неділя)

В'ЇЗД ДО ЄРУСАЛИМУ

«Нині прийшов Спас у місто Єрусалим сповнити Писання й усі, тримаючи в руках галузки, підстелювали йому свою одежу, бо знали, що це Бог наш»

(Стихира з Вечірні)

Христос

«Ось приходить Цар у славі. У пониженні, прибуває до Витанії нині на осляті безмовнім. Тому, несучи в руках віття, єврейські діти голосно вітають його: Осанна на висотах, благословенний, хто йде – Цар Ізраїля!»

(Стихира)

Апостоли

«Із Твоїми апостолами увійшов Ти в місто святе, піднесений на осляті, як на херувимах, щоб сповнити віщування Пророків»

(Стихира з Вечірні)

Діти

«Тому й славу Тобі віддає улюблений Ізраїль устами немовлят і незлобних дітей, що бачили Тебе, Христе, як Ти в'їздив у святе місто, шість днів перед Пасхою»

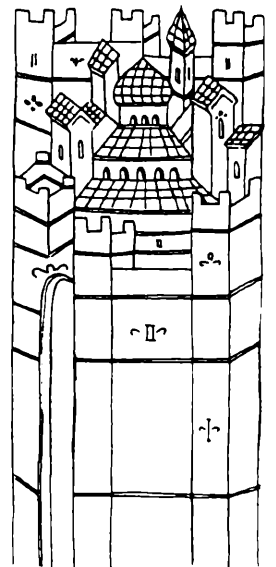
(Стихира з Вечірні)

Місто Єрусалим

«Радій і веселися, місто Сіоне, красуйся і радій, Божа Церкво! Ось бо приходить Цар твій у правді, сидячи на осляті. Діти співають йому: Осанна на висотах!»

(Стихира з Вечірні)

Юдеї

«Діти боговгодно співали Тобі, а книжники й фарисеї хулили беззаконно. В'їзд на осляті був прообразом перемоги віри над невірством впертих поган»

(Стихира з Вечірні)

Η ΒΑΙΟΦΟΡΟΣ

8

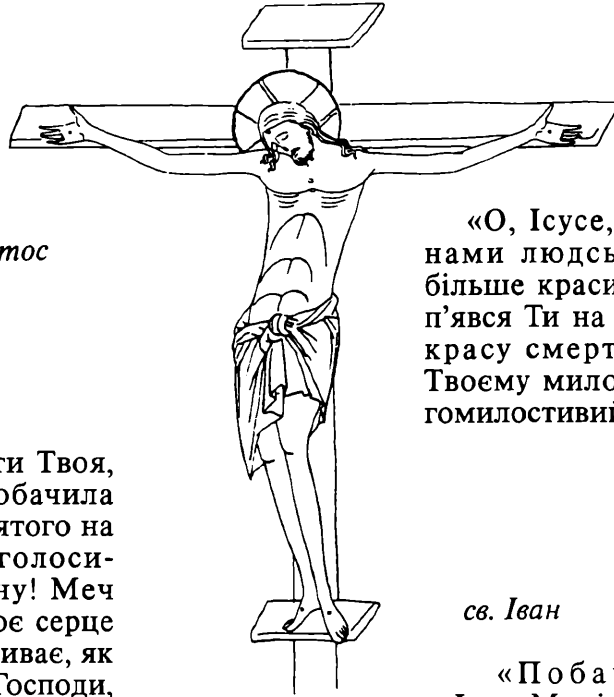
РОЗП'ЯТТЯ ГОСПОДНЄ

(Велика П'ятниця)

РОЗП'ЯТТЯ ГОСПОДНЄ

«Коли Господь був розп'ятий, тоді припинилось насильство і була потоптана ворожа сила; бо ні ангел, ні людина, але сам Господь вирятував людський рід»

(Тропар Час Перший)

Ісус Христос

«О, Ісусе, найкращий між синами людськими, що не маєш більше краси, як терплячий. Розп'явся Ти на хресті, бажаючи дати красу смертному родові. Слава Твоєму милосердю, Господи многомилостивий!»

(Стихира)

Пресвята Богородиця

«Як Мати Твоя, Христе, побачила Тебе розп'ятого на хресті, заголосила: О, Сину! Меч прошив моє серце і його розриває, як колись, о Господи, провістив мені Симеон»

(Стихира з Утрени)

св. Іван

«Побачивши Ісус Матір і біля неї учня, що стояв, – а його ж любив Він, – мовить до Матері: Жінко, ось син Твій»

(Ів. 19:26)

Голгота

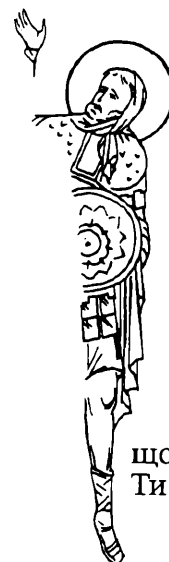
«Череп-місце стало Раєм, коли на ньому піднесено живоносне дерево Хреста, ради нашого спасіння. Господи, слава Тобі!»

(Октоїх, г. 5: Серєда)

Марія Магдалина

«А при хресті Ісусовім стояла його Мати, сестра його Матері, Марія Клеопова та Марія Магдалина»

(Ів. 19:25)

св. Лонгин

«Сотник впізнав, що Ти є Богом, коли Ти помер на хресті»

(3 октоїха)

Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ

9

**ВОСКРЕСІННЯ ГОСПОДА НАШОГО
ІСУСА ХРИСТА**

(Великдень)

ЗШЕСТЯ ДО АДУ

«Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував. Воскрес Ісус із гробу, як провістив, подав нам життя вічне і велику милість»

(Канон Івана Дамаскина)

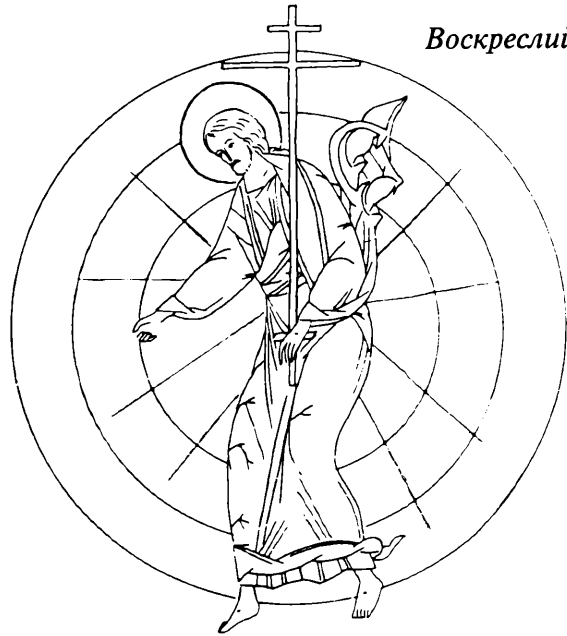
«Зійшов Ти, Христе, в глибини підземні, і розбив кайдани вічні, що держали ув'язнених і на третій день, як із кита Йона, воскрес Ти із гробу»

(Пісня VI)

Адам

«Ти прийшов на землю, Господи, щоб спасти Адама, і, не знайшовши його на землі, Ти зійшов шукати його аж до аду»

(З октоїха)

Воскреслий Христос

Єва

«З пробитого Твого списом боку, Спасе, Ти очистив життя Єви – матері життя, що своїм гріхом вигнала мене з раю, а тепер з нею Ти надав життя також і мені»

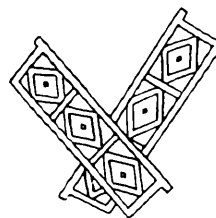
(З октоїха)

Давид, Соломон, Предтеча,
Авель, Мойсей, пророки...

Брами аду

«Ті, що були в оковах адових, побачивши безмірне Твоє милосердя, до світла радісно поспішали, Пасху хвалячи вічную»

(Пісня V)

«Господи, зі страху перед Тобою відкрилися брами смерті, а дверники адові, побачивши Тебе, настрахалися, бо Ти зломив мідні ворота і знищив залізні затвори, та й вивів нас із темряви й смертної тіні, і розірвав наші окови»

(Стихира з Вечірні)

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

10

**ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДА НАШОГО
ІСУСА ХРИСТА**

ВОЗНЕСІННЯ Г.Н.І. ХРИСТА

«Вознісся Ти у славі, Христе Боже наш, вчинивши учням радість обітуванням Святого Духа і скріпив їх своїм благословенням, бо Ти Син Божий, визволитель світу»

(Тропар)

Христос

«З гори Оливної вознісся Ти у славі, Христе, і возсів з Отцем на небі, милостиво піднісши впале людське ество, щоб світові послати Духа-Утішителя»

(Стихира з Вечірні)

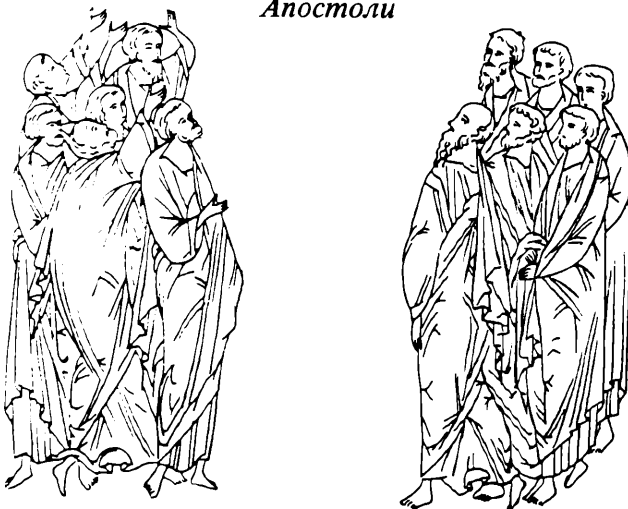
«Пречиста Діво Маріє, заступайся постійно за нас у Господа, що прийняв тіло від Тебе, не відділившись від Отця, щоб вирятувати від усякої ворожої напасти тих, що їх сотворив»

(Догматик)

Пресвята Богородиця

Апостоли

«Не zostав нас сиротами, Владико, що, як добросердний, з милосердя полюбив слуг Твоїх, але зішли, як Ти нам обіцяв, пресвятого Твого Духа, щоб просвітив душі наші»

(Стихира з Вечірні)

«Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись на небо? Оцей Христос Бог, який вознісся від вас на небо, так само прийде, як ви його бачили, коли відходив на небо»

(Стихира з Литії)

Ангели

Η ΑΝΑΛΗΨΙΣ

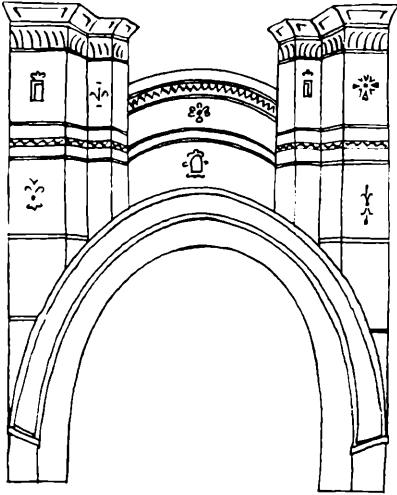
11

ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

«Вогонь Утішителя зійшов на землю у вигляді полум'яних язиків, просвітив учнів і появив їх знавцями небесних таємниць; прийшло світло Утішителя і світ просвітило»

(Сідальний)

Горниця

«Увійшовши (в місто), зійшли на горницю, де вони перебували... А як настав день П'ятидесятниці, всі вони були разом на тім самім місці»

(Діян. 1:13; 2:1)

«Святий Дух зійшов у полум'яних язиках. Коли зібрались учні Христові, постав шум, як подих бурі, і сповнив дім, де вони сиділи, і всі почали розмовляти чужими мовами, дивними науками, чудними повчаннями Святої Тройці»

(Стихира з Утрени)

Пресвята Богородиця і дванадцять апостолів

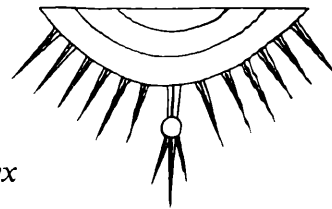

Всесвіт

«Благословенний Ти, Христе Боже наш, що рибалок премудрими проявив; пославши їм Духа Святого, ними Ти полонив вселенну, Чоловіколюбче, – слава Тобі!

(Тропар)

Святий Дух

«Джерело Духа зійшло на землю і, розлившись, зросило духовно вогняними річками, просвічуючи й освіжаючи апостолів; з хмари упав на них вогнянний дощ, який їх просвітив і освіжив»

(Сідальний)

Η ΠΕΝΤΕΚΟΣΗ

12

УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

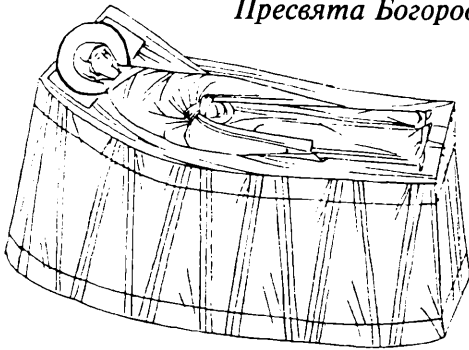
(15-го серпня)

УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

«Ти вища від неба і славніша від херувимів та від усього створіння чесніша. Заради великої чистоти стала Ти кивотом вічного Єства. Сьогодні передаєш у руки Сина пресвяту душу; з Тобою все сповнюється радости і нам подається велика милість»

(Стихира з Лутії)

Пресвята Богородиця

«У різдві дівство зберегла Ти, в успінні ж світу не залишила, бо Ти, Богородице, перейшла до життя, будши Матір'ю Життя, і молитвами своїми визволяєш від смерти душі наші»

(Тропар)

Христос з душею Марії

«Переможено закони природи в Тобі, Діво чиста, бо в народженні дівство, а в смерті життя перемогло, а нині переставляє Тебе Христос, як свою Матір, до багато кращого й божественного житла, до Святає Святих»

(Стихира з Утрени)

Апостоли й учні

«З Божої волі чудесно зібрані апостоли звідусіль зійшлися, щоб поховати пречисте і животворне Твоє тіло, і з любов'ю його поцілувати»

(Стихира з Вечірні)

«Нині, діви, з пророчицею Марією співайте з радістю прощальну пісню, бо в небесні оселі, до свого Сина, переставляється Богородиця»

Жінки

(Пісня II)

Діва Нанебовзята

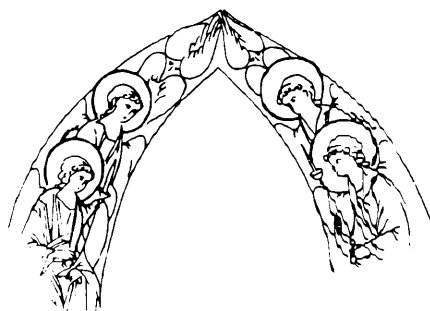
«Ось приходить Цариця всіх, божественна дочка! Відчиніть брами і вознесіть понад увесь світ Матір вічного світла!»

(З Вечірні)

Ангели

«У Твоєму небовзятті, Богородице, хори ангелів повні тремтіння й радости своїми пресвятими крилами, покривають Твоє пречисте тіло – кивот Божества»

(Пісня IV)

Ἡ ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

PRINTED BY SLOVAKIA – Juraj Kušník
Vydané v spolupráci s vydavateľstvom **COLOR PRESS POINT**
Vydanie prvé, náklad 2000 ks
ISBN – 80-967101-0-9

СТЫИ

ІОСИФЪ

СОШЕДСТВІС ВЪ АЛЪ Г. Н. ІΗΣУ ХРІТѢ

РЖДЕСТВО ПРѢСТАВЦЫ

СВЯТА
АННА

СВЯТЫЙ ДИОНИС
КРИТСКИЙ

IC

XC

ПРИИДИТЕ КО
МНѢ ВСИ ТРУ
ЖДАЮЩИИ СЯ
НО БРЕМЕНИ
НИ И ДЗДОУ ПО
КОЮ ВЪ ВОЗРА
ТЕ ИГО МОЕГО
СЕБѢ И НАУЧИ
ТЕ СЯ О МЕНѢ
КО КРОКЪ СМЪ
И СМЕРЕНЪ СЕР
ДЦЕМЪ И ОБЪЗ
ЩЕТЕ ПОКОИ ДУ
ШАМЪ ВО ПИИ
ИГО БО МОЕ БЛА
ГО БРЕМЯ МОЕ

ФУНДАТОР: ОЛЕКСАНДЕР МАРКЕВИЧ

СРЪТЕНІЕ ГДА НАШЕГО ІІСА ХРТА

СВЯТЫЙ
ДУХЪ

МР
ВФ

ІС
ХС

СВЯТЫЙ
ПРЕСВЯТЫЙ
СΥΜΕΩΝ

СВЯТАЯ
АΝΝΑ
ΠΡΟΦΕΤΕΙΣ

ВСЕМЪ
ЮЩИМЪ
ИЗЪЯВЛЕ
НІА ВОЛЕ
РАСПЛЮИТЕ

БЛАГОВѢЩЕНІЕ ПРѢТЪА БЦѢ

АГГЕЛЪ
ГАВРИІЛЪ

СѢИ

НКОЛЧЪ УО

Джованні Медззаліра, 1949 року народження, живе і працює в Італії. Одружений, має п'ять дітей. Після закінчення студій з архітектури вже багато років присвячує тільки іконографії. Джованні Медззаліра поєднує любов до сакрального мистецтва із зацікавленням теологією, де він виявляє хист мініатюриста з тонким відчуттям до кольорів. Медззаліра творить в дусі слов'янської іконографічної традиції, яка твілює один з найкращих виразів християнського сакрального мистецтва. Автор представив цю серію ікон 12-ти свят літургічного року для виставки в Римі з нагоди святкувань Тисячоліття Хрищення Київської Русі.

Ювеналій Йосиф Мокрицький, ієромонах Студитського Уставу – іконописець іконостасу Святої Софії в Римі. Роджений 1911 р. в Хлопівці – Україна. Вступив до монастиря в Уневі 1929 р. Прийняв схиму 1934 р. Богословські студії відбув у Львові й в Празі. Рукоположений 1943 р. Мистецьку освіту здобув у монастирі під опікою Сл. Б. Митрополита Андрея Шептицького. Був одним з перших випусників студитської іконописної школи. Продовжував мистецтво-знавчі студії у Празі і при Академії Мистецтв у Відні. Виконав багато праць під час свого побуту у Німеччині (1948-50), в Римі (1950-55), в Канаді (1956-63) і знову в Римі (від 1964 р.).

